

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRMEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Nyegyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági együleti tagok és közs. előjárónak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjának, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap.

Felolvasó szerkesztő és kiadóulajdonos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 6 em-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérről közöltetnek. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyilvántartási sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetés irada. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkiadó üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatkak vissza.

Ki lesz az alispán?

A múlt vasárnap délutánjára, főispánunk bizalmas értekezletre hívta vármegyénk kimagasló egyéniségeit, hogy kellő időben tájékozva legyen az alispán-jelölés tárgyában mutatkozó közhangulatról. Ezen értekezleten fölülte érdekes és megszívlelésre méltó volt többek közt Ugron Gábornak fölszólalása Ugron János érdekében, ki nek annak idején az alispáni székéből való elmozdítása ma már minden őszintén gondolkodó ember előtt az erkölcsi világrend osztó igazságával ellenkező ténynek bizonyul s a vármegyének, — mely egykor tüntetés-szerűen választotta alispánjává, fényes beszédek hatására tapsolt, a politikában sikerrel dolgozott vezérévé tette s társadalmi működésének babérjait élvezte — szinte kötelessége lett volna neki a kellő elégtételt megadni s a mai nyugodt viszonyok közepette, emberbaráti szívvel expialni a múlt ezirányú baklövéseit. Am — mint Ugron mondá — sajnos, hogy Ugron János ügyének revíziója közgyűlésünkig le nem jartatható, s így a most önkényt kínálkozó elégtételadási alkalom el kell, hogy maradjon.

Az értekezlet aztán egyhangulag Dr Damokos Andor személyében állapodott meg, miután ülésükben egy küldöttség bejelentette, hogy Dr Gyarmath Dezső visszalép. Mi csak üdvözölni tudjuk Dr Gyarmath Dezsőt ezért a tehetségének és nemes becsvágyának kétségkívül áldozatot hozó lemondásért; közpályára erett, ferias eljárásának legszebb bizonyítéka, midőn nem csak városának, melynek ez idő szerint hivatott feje, hanem szülő vármegyéjének is módot nyújt a további békés munkálkodásra s elejét veszi egy már bőven izlett s végeztéljában mégis meddő versengésnek, mely különböző jelszavak alatt táborra sokasodva, újra döngetni kezdené ez ősi vármegyének gondos javításra váró kapuit.

Legyen meggyőződve Dr Gyarmath polgármester, hogy sokan vannak mellette, kik jelen-

leg szavazataikkal nem támogathatták volna, mert így kívánja most a csoportosuló viszonyok tartósságát célzó törekvés s a helyi érdekek jól megfontolt vetett opportunismusa.

Hogy nem egészen e vármegyéből lesz az alispán, az bizonyára nem kedves, mondhatnók sérelmes lehet a tisztikarra nézve, mert elvögre is akkor illusorius vármegyénk szülte fiaink előtt a közigazgatási pálya, ha teljes kvalifikáció mellett, évek szorgalma után is csak jegyzőségig viheti, nincs meg a fokunkint való előhaladás lehetősége, mert a legnagyobb tisztviselői polczokat nem vármegyeyei szülöttekkel, s nem is olyanval töltik be, kik hivatalból az egyes állások helyettesei is. No de szolgáljon vigaszul, hogy most legjobbaink, kiforrott gondolkodásu vezérferfiaink a helyzet parancsoló hatalmával szemben jobb, békésebb, logikusabb megoldást nem nyújthattak.

Eljen tehát Dr Damokos Andor, vármegyénk egyhangulag megválasztandó alispánja, ki tudományos képzettségével, társadalmi rutinjával, közigazgatási és belügyminiszteri munkakörében szerzett tapasztalataival vármegyénk javára kell, hogy legyen s ki kell érdemelnie azt a nagy bizalmat, melyet vármegyénk közönsége előtt ismeretlen egyéniségében matadorjaink helyeztek.

Dr. Damokos Andor Maros-Vasárhelyt, a Székelyföld fővárosában 1866. évben született. Apai ágon egyike a háromszéki, anyai ágon az udvarhelyszéki legrégibb nemes családok ivadékának. Koszorus költőnk: Jókai a „Damokosok” című regényében élénk színekkel vázolja elődeinek a törökök elleni háborúskodásokban szerzett érdemeit. Dr Damokos középiskolai tanulmányait előbb a marosvásárhelyi, később a kolozsvári ev. ref. gymnasiumban, jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, melyeknek befejezése és a jogtudomány elnyerése után, előbb rövid ideig igazságszolgáltatási, majd közigazgatási pályára lépett. Az 1889. évben Torda-Aranyos vármegye közönsége szolgabírónak, 1892-ben központi járási főszolgabírónak választotta meg. Ezen minőségben szolgált 1896-ig, midőn főispáni titkárnak nevezetlven ki, felévi szolgálat után a belügyi min. minisztériumba rendeltetett be, hol a folyó év február havában — soron-

kívül — miniszteri segédtitkárnak nevezetelt ki a belügyminisztérium vármegyeyi ügyosztályába s mint ilyen több vármegye ügyvezetősenek megvizsgálására is küldetelt.

x.

Meghívó. Az udvarhelyvármegyeyi és városi szabadelvű-párt elnöksége tisztelettel felkéri a párt tagjait, hogy a módosított alapszabályok tervezetének megvitatása és megállapítása céljából, a f. évi október hó 5-én d. u. 4 órakor a vármegye nagytermében tartandó közgyűlésen minél számbanban résztvenni sziveskedjenek.

Sz.-Udvarhelyt, 1899. szept. 29-én.

Az elnökség.

A kultuszminiszter — korona ügyész. Budapestről igen érdekes dologról értesítetnek. E szerint az új bünyvadi eljárás életbeléptetésével az ország koronagyűlését is kinevezik. Ezzel a díszes állással, Wlassics Gyula közoktatásügyi minisztert kínálják meg. Wlassics, ha koronagyűlés lesz, visszatér — első szakköréhez, az ügyészséghez. A közpályán, mint alügyész kezdte meg működését; volt miniszteri titkár, főügyész helyettes s az egyetemen a büntető jog tanára. Alügyész korában írta meg a tettesség és részesség tanát, a melyet az Akadémia a Sztrakay-díjjal tüntetett ki. Ezenkívül a büntetőjogi irodalmat számos munkával gyarapította, ilyenek: A bünyvadi eljárás alapelvei, Uj hánnyok a büntető jogban stb. A koronagyűlési állásra Székely Ferencz kuriai bíró s Hammersberg Jenő budapesti főügyész is emlegetik.

A honosítási és elbocsátási okiratok nyilvántartása. A belügyminiszter többször tapasztalta, hogy a törvényhatóságok a honosítási és elbocsátó okirat joghatályára megállapított határidőket nem tartják kellőleg nyilván, s ebből folyólag az érdekeltekre háruló joghatárnyok érvényesítését elmulasztják. A belügyminiszter ezért utasítja az összes törvényhatóságokat, hogy a honosítási és elbocsátási okiratokat pontosan tartásuk nyilván, s ha a felek a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény rendelkezéseinek meg nem felelnek, a törvény által megkívánt lépéseket azonnal tegyék meg.

A rendőrség és az italmérsi engedélyek. A belügyminiszter egy konkrét esetből kifolyólag azt az elvi határozatot hozta, hogy a rendőrség az italmérsi engedély gyakorlatát el nem tilthatja, mert az italmérsi engedély bevonása a pénzügyigazgatóság hatáskörébe tartozik. A mennyiben sürgős és halasztást nem tűrő fontos közrendészeti avagy állami érdekét veszélyeztető okok az italmé-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCSÁJA.

Titkári jelentés*

az udvarhelyi tanári kör 1898—9-ik évi működéséről.

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Szeretett Kartársak!

Hivatalos állásommal járó kötelességet teljesíték, a midőn Tanáregyesületi-Körünk múlt évi működéséről szóló jelentésemet előterjesztem s egy futó pillantást vetek azokra a nevezetesebb mozzanatokra, melyekkel közös munkánkat az eredmény szempontjából gazdagabbnak mondhatom.

Két és fél éve annak, hogy az „Országos Középiskolai Tanár-Egyesület” alapszabályai értelmében megalkottuk kerületi körünket abból a célból, hogy a nagy nemzeti kulturális eszmék megvalósításáért járó munkából mi is, kik itt a székelység szellemi vezetésére vagyunk hivatva — kivegyűk részünket. Körünk megalkotásával és fenntartásával törekedtünk is a hivatásunkkal járó feladatokat odaadó buzgósággal, nemes lelkesedéssel megoldani, törekedtünk — az iskolák falain kívül is — a nevelés is tanítás ügyét szolgálmi, hazánkban s a közügynek legszentebb érdekeit munkálni. A nevezetesebb tanügyi kérdések, a fölvetett pedagógiai eszmék körünkben visszhangra találtak; vitáinkkal, véleményünk nyilvánításával nagy mértékben járultunk hozzá a kérdések tisztázásához. És akkor, a midőn ideálokért küzdöttünk, nem tévesztettük soha szem elől, hogy közös munkánk áldásossá csak úgy válhatik, ha mindnyajnan egy értelemmel rajta leszünk, hogy közöttünk az összetartás érzése fejlődjék, erősödjék, hogy ez által is tanári állásunknak tiszteletet, tekintélyt adhassunk. Dícséretünkre legyen mondva, hogy mi megértettük az idők jeleit, s akkor is, a midőn hazánkban a visszavonás és meghasonlás szelleme ütötte fel fejét, mi a közös eszményekért való lelke-

* Felolvasatott az 1899. szept. 16-án tartott közgyűlésen.

sedésünkben s a nagy cselokert folytatott harcainkban egymás mellett híven kitartottunk s kiesinyes érdekeknek helyet sorainkban nem engedünk.

* * *

Múlt évi működésünk kezdetét országos gyász jelzi. Nagyszonyunkat, Erzsébet királynékat elvesztettük. Vele nemzetünk büszkesége, őriző anyala sirba szállt. Vesztéségünk nagyságát, fájdalmunk súlyát most is mélyen érezzük. Megdicsőült szelleme vezessen minket továbbra is hazafias küzdelmeinkben. Drága emléket szívünkbe zárjuk. Nyugodjék békeben, pihenjen csendesen s áldomdjék nemzetünk nagyságáról, dícsőségéről. A múlt év folyamán vesztettük el Klamarik János, miniszteri tanácsost is, ki 45 éven keresztül szolgált a tanügyet s ki magas állásában a hazai középiskolák fejlesztése, a tanárok anyagi helyzetének a javítása s a nem állami tanárok nyugdíj-ügyének a rendezése által magának hervadhatatlan érdemeket szerzett. Emleke legyen áldott!

1898. október 13-án tartottuk tisztújító közgyűlésünket, a mely alkalommal már harmadizben választottuk meg dr. Solymosi Lajos, igazgatót elnöké, ki bölcs mérseklettel s kiváló tapintattal vezette üléseinket s kinek körünk megalkotásában is tevékeny része volt. A vezér körül mint tiszt-társak sorakoztak: Gönczi Lajos és Soó Gáspár alelnökök, Embery Árpád, jegyző, Janosy Péter, pénztáros és csekély-égem, mint titkár. Alakuló ülésünknek fontos mozzanatát képezte az, hogy körünk nagys. Kuncz Elek, kir. tanácsost és főigazgatót, kinek a helybe i középiskolák szellemi és anyagi felvirágoztatása körül elévülhetetlen érdemei vannak, nagy lelkesedéssel tiszteletbeli elnökévé választotta, a mi által kifejezést öhajtottunk adni személye iránti ragaszkodásunknak és tiszteletünknek is.

Alakuló ülésünkön kívül hat rendes ülést tartottunk, a melyeken napi-renden levő tanügyi kérdésekkel foglalkoztunk. A fölmerült kérdések megvitatásában mindenki legjobb tehetsége szerint igyekezett részt

venni. A különböző nézeteknek, tapasztalatok és gondolatoknak a nyilvánításával s fejtegetésével az egyetemes tanügyi közvélemény kialakulásához sok tekintetben hozzájárultunk s megnyugtatónkra és némi büszkeségünkre szolgálhat az, hogy javaslataink s eszméink illetékes tényezők előtt is figyelmet és megfontolást kellettek. Tanácskozásainkon bizonyos emelkedettség, lelkesedés és egyetértő szellem vonult végig, s ennek lehet köszönni üléseinknek a látogatottságát is.

A Körünkben tárgyalt kérdések legnagyobb része szoros kapcsolatban állott nemzeti kulturális felkés vezérének, Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszterünk ismeretes tanügyi politikájával, melynek vezéreszméjéről ez évi parlamenti beszédekben eképen nyilatkozik: „Állami és nemzeti egyesünk előfeltételét a kulturintézményekben, a hazafias érzésekben, a közös törekvésekben és eszményekben összeforrott magyar nemzeti kultúra képezi.” Egy más helyen pedig ezt mondja: „Ne közönségek ki magunkat az emberiség egyetemes mívelődésének közösségéből, hanem törekedjünk arra, hogy minden reformmal és minden lépéssel iparkodjunk a nemzeti kulturának fajsúlyát emelni, mert ebben van az a varázserő, a mely elvezet bennünket a nemzeti és állami egység ideáljához.” Ime a magyar tanügy hivatott apostola és fölkennt bajnoka: az általános emberi mellett a nemzeti mívelődés eszméjeért lelkesedik és küzd, a nemzeti kultúra meggyökerezése által kívánja nemzetünk europai míveltséget biztosítani. Ez eszme vezetni őt működésében, ez vezeti reform-alkotásaiban, Ez eszmeinek közönségük a nép- és középiskolai tanterv, tanító- és tanárképzés, polgári iskolák és felsőbb leányiskolák reformja kérdéseinek felszínre kerülését, a melyeknek megvitatása és előkészítése a legnagyobb nyilvánossággal történt. E nyilvánosság adott nekünk is alkalmat arra, hogy a fölmerült tanügyi kérdésekkel foglalkozva, véleményünket nyilváníthassuk.

Fejes Áron.

(Vége köv.)

Szagtalan, moment szobapadló lack 2 és 4 koronás üvegekben Solymossy gyógytárában Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca, kapható.

reszi engedély gyakorlatának azonnali beszüntetését, illetve a koresmahelyiségnek rögtön beárátatását kívánják, saját hatáskörében kivételesen eljárhat ugyan, de intézkedését tartozik az illetékes pénzügyigazgatásnak azonnali tudomására hozni, a mely aztán, ha az engedély bevonására törvényes indok forog fenn, az engedélyt bevonja.

Szakelődásokat a népek!

— szept. 28.

Az idei közepes jó termés után a gazda már a jövő évre gondol. Mindenfelé újra kezdtek munkálni a talajt, szántottak, vetettek.

Attól fogva, hogy a gazda elveti a magot, az ellenségeknek egész serege lép fel ellene. Ezek között a legveszedelmesebbek: a fagy, a jég, továbbá a kártékony rovarfélék óriási csapata.

A jég ellen úgy, ahogy: biztosítással védekezhetik a gazda.

A kártékony rovarok rengeteg faja csaknem minden növényzetben ezek rovására él és alig van növény, melyre legalább egy-egy rovarfaj ne jutna. Sőt kimondhatjuk, hogy leggyöngyűbb 15—20, de 50 különféle rovarfaj is pusztítja.

Ha ezek ellen pusztán az emberi tudomány és szorgalomnak kellene védekeznie, úgy ösztől tavaszig és tavasztól őszig minden mozdulni képes kart igénybe venne az a munka. A természet maga is segít a kártékony rovarok irtási munkájánál, csak a gazda volna ezért hálás, elismerő — és segítő társát védené, oltalmazná. A sündisznó, a vakond, a ezickányok, továbbá az éneklő és kuszó madarak, de a rovarok közül is számosan segítik a gazdát a kártékony rovarok pusztításában. Különösen a fűrészkövek nevezett rovarok tesznek nagy pusztítást a kártékony rovarok között. Megrohanják a legveszedelmesebb hernyókat, megszurják a testüket, beletojják petéiket és a kikelő álcák felfalják az egész hernyót. Sőt a lótetű is vezekel némi kártételért, mert a növények gyökerein élő álcákra tart hajtóvadászatot.

Kérdem, hány gazda figyel meg mindezt? Hány gazda fenýíti meg az éneklő, a kuszó madarak fészkeit kifosztó síhedereket?

Kérdem, a tanítók eléggé ajánlják-e a nebulók figyelmébe, hogy valóságos vétek a madarak fészkeinek kirablása? Kérdem, fűrészkövek, kutajta-e a gazda a vetésben előforduló rovarkárt? Tudja-e, hogy a buza gyökerén pusztít a drófféreg, szárán a szalmadarázs, szipoly, buzalég, levélén a kabóca, virágján, kalászán a cserebűly és hólyaglá. Tudja-e, hogy a rozs a fentiekben kívül kitarja a gabonalegyet is? És a hesszeni légy? Tudja-e, hogy az árpat még az árpaszipoly is pusztítja. Dehogyan tudja addig, míg egész táblák el nem pusztulnak.

Nem kutatja jelentkezésük idejét, nem kémleli hol és miben nyilvánul a baj, mi ellene emberileg a leghelyesebb védekezés? Elveti a magot, a többi a jó Isten dolga, mert ő tartja a példaszót! „Ki mint vet — úgy arat”. — Ő elvetett, aratásig, zsákkötésig mi gondja rá.

De vajjon jól vet-e legalább. Tiszta, jó szemű szór-e a földbe? Megválasztja-e a magot, hogy az ezzel elkerülhető némely elősdi csapás ellen védekezze?

Pedig ezekre ügyelnie kellene a gazdának. És a rovarkárakra is, melyeket kutasson, fűrészközen, tanulmányozzon, kérjen tanácsot a védekezésre és ne csak akkor képezze előtte beszéd-tárgyát a rovarkárak milyensége, mennyisége, mikor az esetleges jégkárnál a kárbecsülő áll velük elő. Mert az előáll am, mert az ő gyakorlati szeme meglátja, mérlegeli! Mily baj azután ha a gazda ilyenkor vagy igaztalan jégkárkövetelést támaszt, vagy teljesen tájékozatlanul áll a becsüló előtt.

Vajjon a társadalmi egyletek, olvasókörök és efajta egyletek mikor látják elérkezettnek az időt, hogy a politika helyett, vagy hát Isten neki, a politika mellett, ezeket a közzgazdasági dolgokat is megvitassák felolvasások, tanulságos előadásokkal, — még a helyszínen, a vetéstáblánál is példák demonstrálván, neveljék a gazdaközön-séget?

Nem szomorú-e az, hogy nem azért veri le az anyjuk a Miska gyereket, mert kifosztotta a fán a hasznos madár fészket, hanem mert eltálta szakítani a piszkos ümögöt.

Bizony, bizony nevelni, oktatni kell a kisgazdákat, mert a régi kényelmes őstermelési mód mellett elpusztul a gazda. Minden tényező, mely a népre befolyással van, tegye meg kötelességét e téren is, mert bizony nevelni kell a népet. Erre a legalkalmasabb a bekövetkező téli időszak, mikor a gazdaközön-ségnek ideje van. Népies felolvasások tartásával nagyon lehetne segíteni a szegény földmivelő népen.

Szini-előadások tanulók számára.

A helybeli ker. tanári-kör kiküldött bizottsága elkészítette a székes főváros módjára, a művészeti s kivált a nyelvi- és történelmi oktatás támogatása és hatályosabbá tétele végett, a tanulók számára tartandó szini-előadások tervezését, melynek lényeges-bb pontjai ezek:

a) A helybeli közép-, szak- és felső leány-iskolák igazgatóságai támogató jóbort nyújtanak és e célból szolidaris viszonyba lépnek.

b) Egyik szaktanár elnöke alatt 5 tagú szűkebb körű végrehajtó bizottság fog kiküldetni, hogy annak idejében az ide jövő színtársulat igazgatóságával is érintkezésbe lépjen.

c) Az előadások idejének és az előadandó daraboknak közlelbbi meghatározása, valamint az elért eredmény elbírálása is ezen bizottság feladata leend.

d) Az előadások helyisége — egyelőre — az leend, a hol — rendes előadásokat tartanak.

e) Hetenként leggyöngyűbb egy ilyen előadás lesz és pedig kitélhetően este 7 óráig kezdve.

f) Előadás előtt a színdarabot egyik szaktanár röviden ismertetni és méltatni fogja és előadás után a látottak és hallottak iskolában is megbeszélés tárgyai lesznek.

g) A terjedelmesebb darabokat szaktanárokból álló bizottság által megrövidítve, kivonatban is elő lehet adni.

h) Belépő díj személyenként leggyöngyűbb 40 fillér lesz. Meghatározott időben szegénysorsu jó tanulók díj nélkül is beléphetnek.

i) Jó zenéről a szűkebb körű bizottság fog gondoskodni.

k) Egy előadásért, zenén kívül, 80 koronát biztosít a végrehajtó bizottság a társulat igazgatósága részére.

l) A belépő díjakat az egyes iskolákban előre fogják szedni s a végrehajtó bizottság kézbesíti a színgazgatónak.

m) Az előadásra való felvonulás tanári felügyelet mellett és illő sorban fog történni.

n) Óhajtandó, hogy a tanárok is minél gyakrabban és minél tömegesebben vegyenek részt.

o) Az elhelyezkedés így történik: Elöl a felső leányiskola, azután a tanárok s tovább a tanuló ifjuság, ügyelve arra, hogy a kisebbek elöl lehessenek.

p) Az előadandó darabok sorozata: Szomorú művek, drámák és drámai költemények: „Az ember tragediája” Madách J., „Bánk-bán” Katona J., „Szigeti vértanúk” Jókai M., „Örökség” Obernyik K., „Aesopus” Rakosi J., „Toldi Miklós” (Arany) Szigeti J., „Proletárok”, „Czifra nyomorúság”, „Mukányi”, „Sötét pont” Csiki G., „Egmont” Göthe, „Barnhelmi Minna” Sessing G. E., „Stuart Mária”, „Tell Vilmos”, Schiller J., „Coriolan”, „III. Richárd”, „Hamlet”, „Autnyiné”, „Elektra”, „Julius Caesar” Schakespeare V.

Népdramák: „Lelencz” Szigligeti E., „Betyárkendője” Abrányi L., „Fehő Klári” Rátkay L., „Viola” Br. Eötvös.

Népszínművek: „Csikós”, „Czigány” Szigligeti E., „Vén bakancsos és fia” Szigeti J., „Falu rossza” Tóth E., „Sárga csikó”, „Piros bugyellár” Csepregy F.

Vígjátékok: „Csalódások”, „Kérők” Kisfaludi K., „Fenn az ernyő napsen kas” Szigligeti E., „Himfy szerelmei” Berceik Á., „Fősvény”, „Tudósnök” Molliere. „Egy pohár víz” Scribe. „Nők az alkotmányban” Tóth K., „A nagymama” Csiki G.

Bohózatok: „Peleskei nótárius” Gabányi—Gál. „Ludas Matyi” Fazakas M. Balogh S., „Liliomfy” Szigligeti E.

Ezek közül a végrehajtó bizottság fog a színgazgatóval egyetértve válogatni.

Ha a terv csak részben is megvalósulhat, tan- és színgyűgynek egyaránt javára fog válni s mindkettőt leg- alább egy lépéssel előbb viszi.

TANÜGY.

Az udvarhelyvármegyei tanító-egylet székelvényeszturi főköre folyó év október hó 11-én, Etéden, d. e. 9 óra- kor kezdődőleg rendes gyűlést tart, melyre a tagokat és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívom. Tárgyai lesznek: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv olvasás. 3. Tanít Rozsondai István helybeli tanító számtanból a IV.-ik osztályban. Főbíráói Demeter Mihály és Simon Ferencz. 4. A mennyiségben anyaga és módszere — tekintettel az osztatlan népiskolákra ez tételről felolvas Tarcasfalvi László. 5. Paulin Olvasó és Abe. könyvét ismerteti Péter János. 6. Szavai Demeter Mihály. 7. Könyvtárnok beszámoló a fontosabb tanügyi eseményekről. 8. Központi átiratok tárgyalása. 9. Jelentések, indítványok. A gyűlésen megjelenni óhajtok jelentkezőnek Rozsondai István helybeli tanító urnál. Szász Ferencz, fiókköri elnök.

Tanítók figyelmébe. Dr. Szabó Mihály Alsó-Fehérvármegye kir. tanfelügyelőjének: „Tanítók (tanítónők) jogai és kötelességei” (ára 2 frt 60 kr.), „Népoktatásügyi közzégi közoktatás kézikönyve” (ára 2 frt 60 kr.), „Népoktatásügyi teadók határidő-jegyzéke” (ára 1 frt) ez. nélkülözhetlen művei a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése Kossuth-utca) kaphatók.

IRODALOM.

Felhívás előfizetésre. Verseimnek első kötetét a közönség meg nem hálálható jóindulattal fogadta s ezzel felbátorított, hogy három év multán sajtó alá adjam a második kötetet is. Támogatásért azokhoz fordulok, a kik a benső, csöndesebb hangot szeretik s nincsenek szokva a tárogató hatalmasabb szólásához. A kiknek olykor- olykor jobban tetszik a lombok suttogása, az avar zörgése, — a fülemile erőteljes panasznál, egy szende alkonyi sugár — a delelő nap fénytengerénél.

Ugy gondolom, hogy igazán csöndesek e dalok, miképpen a falusi tanítói pályá, melyen husz év óta gyűjtögetem a kalászokat. Egyetlen csillogásuk lenne, ha a székelvény néplelek rejtett kincseiből bárcsak egy nótára való került volna e dalok szárnyaira.

Nem is említve vidéki sajtónkat, első kötetemet a fővárosi lapok (Vasárnapi Ujság, Nemzeti Iskola, Fővárosi Lapok stb) oly kedvezően fogadták, hogy az erkölcsi siker után talán szerénytelenség nélkül számíthatok a közönség és kiválóan tanítótársaim támogatására. Legalább oly mértékben szeretném ezt elérni, hogy anyagi áldozat nélkül küldhessem szét a **Székely Hango-**kok cím alatt folyó év december havában 12 ivnyi terjedelemben megjelenő kötetet.

A verskötet előfizetési ára: **fűzve 1 frt, diszkó- tésben 2 frt.** Kiállításáról **Betegh Pál** jóhírű könyvkiadó gondoskodik **Székely-Udvarhelyt.** Tíz előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Az előfizetések legkésőbb **1 év november 20-ig** czimemre küldendők.

Vargyas, 1899. október hó. U. p. Olasztelek. (Udvarhelyvármegye.)

Teljes tisztelettel:

Tarcasfalvi Albert.

Az összes napi, heti és divatlapokra s mindenféle folyóíratra előfizetéseket elfogad és a legpontosabban teljesíti a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyvkereskedése, Kossuth-utca.)

— **A gyakorlati élet lexikona:** a Kincses Kalendárium épen most jelent meg. Erről, a gyakorlati élet általános utmutatójáról Viharos (Gerő Ödön) tárczát irt lapunknak, melyet — sajnalatunkra, terhiany miatt nem közölhetünk. A Kincses Kalendárium ára diszes borítékba kötve csak egy forint és már kapható a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése, Kossuth-utca.)

Dreyfus-kötet — ingyen. A Dreyfus-pert a lapok csak kézagosan és kivonatban ismertették. Egyedül a Magyar Hírlap közölte az egész pört gyorsírói feljegyzések alapján, melyekben a tárgyaláson mondott minden szó benne foglaltatik. E minden regényél izgatott olvasmányt a Magyar Hírlap most vasok, több száz oldalra terjedő könyvben hatalmas kötetben adja ki, melyet minden negyedéves előfizető ingyen kap meg. E szenzációs könyv bolti ára 1 forint 50 krajczár. A Magyar Hírlap másként is kedvében jár előfizetőinek. Nevezetesen: Jókai Mór, a legnagyobb élő magyar író, a Magyar Hírlap belső munkatársa elutasítása előtt átadta a Magyar Hírlap-nak Kitlanet című legújabb gyöngyűrt regénye kéziratát. A Magyar Hírlap e remek mű közlése néhány nap mulva kezd meg. A Magyar Hírlap karácsonyi díszes albuma már készül, Szépirodalmi s művészi tekintetben egyaránt remekül lesz az idén is. Minden előfizető díjmentesen kapja meg. Csaknem tíz éves multja után a Magyar Hírlap büszkén hivatkozhat rá, hogy a „Jog, törvény és igazság” alapján állott mindig. Pártszempontnak alá nem volt rendelve. Szabaddelégesség, demokratizmus és mindenek fölött hazafiasság volt a jelszava. A Magyar Hírlap független egészen, minden irányban. Az ország érdeke s a közügy java az egyedül, a mit híven s készséggel szolgál. Szépirodalmi része elsőt rangu. Rovatai kitűnőek, rendkívül gazdagok. Az igaz ügynek magánemberek érdekében is lelkes felője a Magyar Hírlap. A lapofennállása óta Fenyő Sándor szerkesztő a legjobb írói erők munkálkodásával. A lap előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr. Kiadóhivatal: Budapest, V., Honvéd-utca 4. szám.

KÜLÖNFÉLÉK.

T. Olvasóinkhoz.

A „Székely-Udvarhely” fel évtized óta mint Udvarhelyvármegye hivatalos lapja s mint e nemes székelvényeszturi organuma kitűzött a békés munkálkodás, városunk és vármegyénk ipara, kereskedelme, közzgazdasága és kulturális előhaladása érdekében. Fél évtized alatt megállott az annak idején — Mikó Árpád fő-, Ugron János alispán s az egész vármegye közönsége vállalás- és nemzetiségi különbség nélkül, egyértelmű támogatásával — kibontott zászló mellett. Híven és becsüllettel megtartotta annak tisztaságát. A nagyközönség állandóan segítségére volt s igazán hálásan elmondhatjuk, hogy abból a tiszteletre méltó gárdából, mely kezdetben a „Székely-Udvarhely” pártolásától esatlakozott, alig hiányzik valaki, mint a kiket elragadtott a kéréllhetetlen halál. Hüek voltak tehát e laphoz mind halálig. Ezt az ismert zászlót, a már megszokott lelkiismeretes buzgósággal továbbra is megtartjuk, a mellett kitarunk — közös, szűkebb hazánk: városunk és vármegyénk javára, vallás- és telekezeti különbség nélkül, tisztán a köz javára. Halás köszönetet mondva tehát m. t. olvasóközönségünknek és nagyszámu munkatársainknak eddigi valóban hálára kötelezett pártfogásukért, legyen szabad azt továbbra is kérnünk, hogy kitűzött feladatunkat ez után is teljesíthessük. — Kerjük az előfizetéseket szives megújítást és a hátralekötött melőbbi beküldését.

Teljes tisztelettel:

A „Székely-Udvarhely” szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Kiváló vendége volt** a helybeli állami kö- és agyagipari szakiskolának szeptember 25-én a délutáni órákban. Vármegyénk főispánjának magas miveltségű fel- lesége: Hollak Arthur né Gyárfás Gabriella ő méltósága látogatta meg az intézetet a helybeli kir. főreáliskola V. osztályában járó Ernő nevű kislával. Mindent a legap- róbabb részletekig megmagyaráztatt, de különösen nagy érdeklődéssel szemlélte a kö- és agyag-ipar művészi kivi- telü czikkeit. A még mindig folyamatban levő építkezés miatt, ezuttal teljes képet nem nyerhetett ő méltósága a szakiskola berendezéséről; megígérte azonban, hogy nem- sokára ismét meglátogatja az intézetet, mely szép czél- ját: szakképzett művelt lelki iparosokat nevelni a ha- zának — már is annyi odaadással, lelkesedéssel igye- kezett megoldani. — Itt említjük meg, hogy a jelzett napon Thiering Oszkár, a késmárki szakiskola igazgatója is meglátogatta a szakiskolát.

— **Színészet.** Romvári Várady Lajos színtársulata, mely a legelölkelőbb vidéki erőkből van szervezve, folyó

hó 7-én (szombaton) tartja első előadását városunkban. Hidassy Kornélja társulat titkára berlet eszközös végett ma (vasárnap) városunkba érkezik. Ajánljuk közönségünk ismert pártfogásába.

— **Szabadságolás.** Zetelaki Szabó Nándor, az udvarhelyi járás egyik rokonszenves derek szolgabíráját, egyévi önkéntesi hadkötelezettségének eleget teendő, vármegyénk főispánja szabadságot adott.

— **A „Székely-Udvarhely”-nek** kezdettől fogva ellenségei voltak — talán üzleti érdekből vagy éppen kenyérrigység alapján — e vármegyében. Másfelől pedig nyílt, őszinte és igazságos magatartása, melylyel mindig és mindenben a köz javát igyekezett előmozdítani: egyeseknek bosszúságot okozott. Most meg aztán kiadja még könyvkereskedést is merészkedett nyitni, hogy fáradságos munka árán — megelégessen. S ezzel még nagyobb bosszúságot okozott, de nem a közönségnek, mely szívesen fogadta, hanem ismét csak az egyeseknek. Ezért el kell pusztítani és munkálkodásában megfojtani — gondolták az egyesek. És mit gondolkodnak kérem — nem találtak pártfogókra? De hogy nem!... A vármegye állandó választmányának tegnap délelőtt tartott folytatásos ülésében 14 tag közül 9 a „Székely-Udvarhely” elpusztítására szavazott — 40 forint miatt. Mi az a 40 fr? Az abból az összegből van, melyet a vármegye törvényhatósága fél évtized óta folyósított el a részére Mikó Árpád fő- és Ugron János alispánja idejében, midőn a Székely-Udvarhely zászlóját kibontottuk. Előbb 150, majd 240 frt hirdetését a talányt kapott e hivatalos lap. Ma pedig minden alapos ok nélkül — szó többséggel — azt véleményezte az állandó választmány, hogy vegyék el a „Székely-Udvarhely”-től a hivatalos czímet és adják az U. H.-nak. — Nem illik saját ügyeinket a nagyközönség elé vinni, de ez nem csak keblű, de vármegyei érdekű ügy is, mert mi a vármegyét és nem egyesek ügyét szolgáltuk s akarjuk ezután is szolgálni — ha meggyerhetjük a vármegye közönségének bizalmát az eddigi mértékben — továbbra is. Erre van reményünk, hisz a jó gazda — felévtizedig szolgált cseledjét sem bocsátja el, s ha igazságérzete van — nem is küldheti el... alapos ok nélkül. Reméljük s hisszük tehát, hogy vármegyénk főispánja és törvényhatósági bizottság október 6-án az igazság és a méltányosság alapjára helyezkedve itél lapunk sorsa felett. Mert hiszen mi (e lap szerkesztője) még soha senkinek sem vettük el a megélhetésre szükséges kenyerét. Kérjük és várjuk tehát a legjobbat e tekintetben is.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi m. kir. miniszter Lázár Kálmán erzsébetvárosi kir. törvényszéki aljegyzőt a helybeli kir. járásbírószámból albíróvá nevezte ki.

— **Új szolgabíró.** Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja, az udvarhelyi járásban megüresedett szolgabírói állásra Szentersébeti Szakáts Zoltán helyettesítette. Az érdemes és törekvő fiatal ember előhaladásához őszintén gratulálunk!

— **Tanulók kirándulása.** A helybeli rom. kath. főgymnasium ifjúsága folyó hó 7-8-án tanulmányi kirándulást rendez Szováta-Parajd-Koronid vidékére tanári felügyelettel.

— **Jegyzői szigorlat.** Lurez János és Klör Vilmos jegyzői gyakorlatok szeptember 27-28-án sikeresen kiállották vármegyénk jegyzői szigorlatát. Midkettőt Ráduly Sándor lövétei közs. jegyző készítette elő a vizsgálatra.

— **Október 6-ikának helybeli megünnepléséről** a következő programot vettük: Polgártársak! Felsőzadás gyász emlékezte lebbenti meg sötét fátyolát szívünk felett! 50 esztendővel ezelőtt avatta a nemzeti kegyelet az aradi vár mellett közös fájdalunk szentélyévé, hol 13 hős tábornokunk a reájok mért gyalázatos halálban lett dicső mártyrá! Vegyünk részt a gyászünnepélyben mindnyájan, melyet a helybeli Dalegylet okt. 6-án d. u. 3 órákor a polgári önképző nagyertermében a következő programmal rendez: 1. Erkel „Hymnus”. Éneklő az iparos dalárda. 2. Szavaltat. Tartja dr. Nagy Lajos. 3. Huber „Csatadal”. Éneklő az ip. dalárda. 4. Alkalmi beszéd. Tartja Gáspár István tanár. 5. Káldi „Rákóczy emlékezete”. Éneklő az ip. dalárda. 6. Szavaltat. Tartja Fodor Boldizsár. 7. Schumann „Élj őseink hazája”. Éneklő az ip. dalárda. Ünnepegyünk legyen komoly képe a szívünket átható emlékek és gáznak! A rendezőség.

— **Emberölés.** Temetés után tört ütök Árvátfalván szeptember 24-én. Pálfi Jozsefnek régen szurta a szemét László Ignácnak szorgalmas munkásságából szerzett vagyonsodása. A kenyérrigység erőt vett rajta s elhatározta, hogy Lászlót eltételi „utjából”. Ivas közben bieskát adott Zombori Albertnek s mint mondják — pénz is ígért, hogy gyűlölt ellenségét megölje. Zombori belekötött Lászlóba és halálos szurásokat ejtett rajta. László Ignác kedden meghalt s hat árva és özvegyet hagyott hátra. A gyilkosságra való felbéréltől a csendőrség letartóztatta és a helyi kir. törvényszéknek méltó megbüntetés végett átadta.

— **Anyakönyvesek gyűlése.** Szeptember 25-én délelőtt vármegyénk összes anyakönyvesei egybegyűltek volt a vármegyeházhoz. Kathonay Domokos kir. anyakönyvi felügyelő hívta össze és tartott előadást az anyakönyvesek teendőiről. Joakaratulag figyelemztetvén kötelességeik pontos és szakszerű teljesítésére saját érdekükben, mivel közelebbről is a mulasztásért súlyos büntetéssel sújtott egyik anyakönyves. Az előadás után, az összes anyakönyvesek lefénnyképeztették magukat. Kathonay párnai vármegyénkben való időzés után Csikvármegyébe utazott.

— **Dr. Bedő Sándor köz- és váltó-ügyvéd,** vármegyei tiszteli főügyész helyettes, irodáját a mai naptól Székely-Udvarhelyt, a Kossuth-utczába, Balásy Ignác hazának emeleti részébe helyezte át. Mit is ezennel a jogkereső közönség tudomására hozunk.

— **Október 6-ikán** (pénteken) a székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium „Petőfi ifjúsági önképzőkör” délelőtt 11 órákor az aradi gyásznak 50 éves fordulójára alkalmas emlékeződéssel és szavatokkal egybekötött gyászünnepélyt tart.

— **A gazdaközönséget** az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület figyelemzteti, hogy ugy a heromag,

mint zab eladásán bizonyos mértékben óvatossá legyen s figyelje a budapesti árat.

— **A helybeli daleyliet** választmányának határozatából október hó 8-án a „Budapest” szálloda éttermében terített asztalok mellett pártoló tagjainak díszlete-re ingyenes daleyli rendez, melyre minden dalkedvelő műbarátot szívesen fogad. A daleyli műsora a legszebb darabokból van összeállítva. Műsora vannak veve a híres kurucz dalok is. Ez élvezetesnek ígérkező daleyli ajánljuk dalszerető közönségünk szíves figyelmébe. Az estély este 8 órákor veszi kezdetét.

— **Az aradi tizenhárom.** (Hamvay Ödön könyve.) Október 6-án lesz felszázados évfordulója annak a gyászos eseménynek, hogy a szabadságot küzdött honvéd sereg díszelt Aradon kivégezték. Tizenhárom dicső tábornok halt e napon vértanu halált a szent ügyért, melynek zászlóját diadalról-diadalra hordozták a hősök, míg az északi zsarnok nyers ereje és egy nagyraavágó ember árulása sárba nem tiporlta a győzedelmes trikolort. A szomorú nevezetességű évfordulóra Hamvay Ödön, a fiatal író-gárda egyik tehetséges tagja, megírta a dicső vértanúk és a gyászos októberi nap történetét. Hosszu alapos kutatások eredménye ez a könyv, melyből híven megismerjük a halhatatlan hősök egész életét, a gyászos nap történetét és a világsígy feyverletét szomorú következményeit. Sokat írtak már erről a tárgyról, de Hamvay könyve mégis számos értékes adattal gazdagítja az október hatodiká és azzal összefüggő események iradalmát. Az egymással néha homlokegyenest ellenkező egykoru leírásokból igen nehéz eligazodni és csak széleskörű kutatások után lehet a tiszta valóságot kiválasztani. Ezt a dícséretes munkát végezte Hamvay Ödön, mikor most a felszázados évforduló alkalmából a helyes világlátásban ismerteti meg a szomorú eseményeket. A legnagyobb részletességgel, hiteles adatok egész halmazával írta le a vértanúk élettörténetét, a magyar foglyok és különösen a vértanúk börtöni életét, a törvényszék üléseit, az ítéletet (melynek hiteles szövege magyar fordításban itt jelenik meg először), a vértanúk utolsó óráit, a verléstől kivégzés és a kivégzés után lefolyt eseményeket. Mellékletül még a szabadság többi aradi vértanúinak és a pesti szabadsághősöknek történetét is tartalmazza a tizenhárom vértanu könyve, mely mindenképen méltó a nagy eseményekhez és megérdemli, hogy egy magyar család asztaláról se hiányozzék. A könyv a tizenhárom vértanu arczképén kívül több szépen sikerült képet tartalmaz, a borítékra pedig Aczel Henrik jeles festőművész festett gyönyörű allegóriát. A 16 ivre terjedő könyv, melynek kiállítása Légrády testvérék nyomdáján dícséri, Deutsch Szigmond és társa (Dorottya-utca 9. sz.) kiadásában jelent meg és kapható a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése, Kossuth-utca, Pálffy-ház) Ára füzve 1 frt 20 kr, díszes kötésben 2 frt.

— **Szakiskolánk a párisi kiállításon.** A helybeli kir. áll. kö- és agyagipari szakiskolában sűrűsen dolgoznak a párisi kiállításra szánt munkákon, csak hogy a kifizetői — valóban rövid — idő alatt elkészülhessenek azokkal. A remek kandalló és művészies kályha rohamosan épül. Meglehetően szépek e két tárgy egyes részei. Egészben véve pedig művészies alkotás lesz mind a kettő. A művelt külföldi látni fogja már e tárgyakon is, hogy a magyar ipari szakoktatás mily öntudatosan, mennyi lelkesedéssel szorgoskodik a magyar ipar fejlesztésén s hogy a magyar nemzet az e téren előbbre haladott nemzetekkel is igyekszik versenyeire kelni. A becsülétes, lelkiismeretes, kitartó munkának bizonyára meg is lesz a maga áldása.

— **Tanulmányi kirándulás.** F. hó 23-án az állami főreáliskola 70 tanulója Molnár Károly, Csehely Adolf, Dózsa Jakab, Barabás Jenő és Nosz Gusztáv tanárok vezetésével a helybeli almasi barlangot tekintette meg és egyúttal a környék geológiai viszonyait, valamint flóráját is méltatták figyelmükre. E földrajzi és természetrajzi kirándulás egy tanulságos voltánál fogva, mint pedig a lehető legkellemesebb szórakozás tekintetében is igen jól sikerült, a mihez nagyon hozzájárult az is, hogy Juppiter ez alkalommal nem érdemelte meg sem a pluvius, sem a sona jelzőt, hanem a legnagyobb verőfényvel, kedvezett az excursionának. A kirándulónak alkalmuk nyílt arra is, hogy a kegyeletes visszaemlékezés oltárán is áldozhattak elfelejtethetetlen királynéknak genuszának. A barlangnak azon részében ugyanis, mely az örök könnyezés templomának keresztellettet el, az ott levő Erzsébet emléktábla előtt megállva, Csehely Adolf tanár a költői ihletesség hangján, szíves szóval szavakkal, az érzelem melege felolvasolta a védő asszonyunk, öngyalunk oly váratlan ért megröndítő elhunyt felett érzett nagy fájdalmat, mely ott sajog a nemzet egyetemének keblében. A szép beszéd hatása alatt Nosz Gusztáv tanár indítványozta, hogy a jelenlevők pietásuknak külső és maradóbb jel is adandók egy jutalomdíjat letecsenek Erzsébetdíj czímen azon ezelől, hogy azt majd azon tanuló nyerte el, aki a magyar irodalomból és a magyar történelemből, tehát azon két tantárból, a melyekben a nemzeti szellem legbívvebben tükröződik vissza és a melyek a hazánk nagy alakjai iránti tisztelet érzését a legmélyebben ápolják, a legszebb haladást fogja tanusítani. A gyűjtés már megindult. Ezen kívül az 5 tanár 10 koronás jutalomdíjat tűzött ki annak a munkának a megjutalmazására, a mely munka a kirándulás egyes mozzanatait, ugy tárgyi, mint tanulmányi tekintetben a legeljevnebben és legszemléltetőbben fogja felolteni és kidomborítani.

— **Új gőzfűrésztelep.** A fakeskedés vármegyénkben meglehetősen kényesület nyert különösen városunkban és a szomszédos községek területén. Most is egy új gőzfűrésztelepet épített Fabian József fakeskedő a vasúti állomás szomszédságában levő telkén. E telepen gyárilag dolgozzák fel a nálunk még mindig nagymennyiségű tölgyfát építkezéshez szükséges parketnek, léczek és más tárgyakkal. Az új gyár e hó közepén már üzembe kerül.

— **A legtöbb adót fizető vármegyebizottsági tagok 1900. évre érvényes névjegyzéke:** Pálfi Dénes birtokos Tarcsafalva 195 frt 76 kr, Speker Ferenc birtokos Sz.-Demeter 190 frt 16 kr, Illatky Miklós tanár Székely-Udvarhely 185 frt 6 kr, Neufeld Elás bérlo Sikkó 184 frt 71 kr, Sándor Domokos tanár Sz.-Keresztur 184 frt

66 kr, Dr. Valentsik Ferenc ügyvéd Sz.-Udvarhely 182 frt 30 kr, Kassay Domokos kereskedő Lővéte 181 frt 2 kr, Izsák János bérlo Vargyas 178 frt 92 kr, Tibád Gergely mészáros Sz.-Udvarhely 176 frt 1 kr, Solymosy János gyógyszerész Sz.-Udvarhely 173 frt 20 kr, Dr. Otrobán Nándor birtokos Brassó 168 frt 16 kr, Balási Ignác mészáros Sz.-Udvarhely 166 frt 89 kr, Miskolczy Károly ügyvéd Sz.-Udvarhely 166 frt 70 kr, Gyertyánffy Gábor kamarai kül tag Sz.-Udvarhely 163 frt 68 kr, Mánya Gergely kereskedő Parajd 163 frt 24 kr, Dr. Ráczkóvi Samuel orvos Sz.-Udvarhely 162 frt 62 kr, Ferenczi Károly nyug. m. pénztári ellenőr Sz.-Udvarhely 161 frt 44 kr, Novak Károly magánzó Sz.-Udvarhely 160 frt 85 kr, Biró Aron lelkész F.-Boldogfalva 158 frt 56 kr, Dr. Solymosi István orvos Baróth 156 frt 92 kr, Kovács Domokos adóhiv. ellenőr Sz.-Udvarhely 156 frt 73 kr, Betegh Pál lapszerkesztő Sz.-Udvarhely 156 frt 70 kr, Egyed Ferenoz lelkész Szentpál 150 frt 66 kr, Gidali József bérlo Vécze 150 frt 56 kr, Benkő Mihály birtokos Bethfalva 149 frt 58 kr, Diemar Károly kir. ügyész Sz.-Udvarhely 148 frt 50 kr, Gönczi Lajos tanár Sz.-Udvarhely 145 frt 50 kr, Kovács Dénes mészáros 143 frt 30 kr, Zakariás Antal timár Sz.-Udvarhely 143 frt 12 kr, Jäger József gyógyszerész Sz.-Keresztur 141 frt 73 kr, Reiner János mészáros Sz.-Udvarhely 141 frt 26 kr, Hrobony Adolf birtokos K.-Demeterfalva 141 frt 7 kr, Gergely Ferenc birtokos Rugonfalva 139 frt 97 kr, Orbán Dénes mészáros Sz.-Udvarhely 138 frt 63 kr, Gáspár József mészáros Sz.-Udvarhely 138 frt 38 kr, Steinburg Ottó kereskedő Sz.-Udvarhely 138 frt 17 kr, Ugron János birtokos Bögöz 137 frt 52 kr, Lengyel Samu gyógyszerész Sz.-Keresztur 137 frt, Kornfeld Nánán kereskedő Zsombor 136 frt 2 kr, Galter János építész Sz.-Udvarhely 135 frt 87 kr, Sándor Mózes tanfelügyelő Sz.-Udvarhely 135 frt, Lukács Domokos birtokos Méréfalva 134 frt 46 kr, Molnár Károly tanár Sz.-Udvarhely 134 frt 42 kr, Tassaly József mészáros Sz.-Udvarhely 133 frt 8 kr, Szigethy István tanár Sz.-Udvarhely 132 frt, Bod Károly tanár Sz.-Udvarhely 130 frt 50 kr, Félegyházi Antal tanár Sz.-Udvarhely 128 frt 20 kr, Székely Mózes birtokos F.-Rakos 128 frt 14 kr, Haurich Alfréd söröző Sz.-Udvarhely 127 frt 26 kr, Ilyés Ferenc nyug. törvényszéki bíró Sz.-Udvarhely 127 frt 25 kr, Kándó Sándor birtokos Dálya 126 frt 99 kr, Soó Gáspár tanár Sz.-Udvarhely 126 frt 18 kr, Póttagok: Rozmann Jakab bérlo Szent-Mihály 124 frt 99 kr, Steiner Salamon bérlo Etéd 124 frt 60 kr, Tamás Albert tanár Sz.-Udvarhely 123 frt 34 kr, Lőrincz Lajos bérlo H.-Almás 119 frt 26 kr, Daróczi Miklós timár Székely-Udvarhely 116 frt 80 kr, Sorbán Károly vállalkozó Sz.-Udvarhely 114 frt 77 kr. Igazoltatott az igazoló választmányak 1899. szept. 14-én tartott üléséből. Gr. Lázár Adam, elnök. Adam Albert, jegyző.

— **A segesvári állami polgári leányiskolában,** miután több tanuló jelentkezett, a negyedik osztály október hó 2-án megnyílik. Az érdeklők szülők nagy hálaival vettek tudomásul a tanügy kormányzó férfianak s különösen a derek tanári testületnek eme fáradságot nem tekintő elhatározását, hogy már ez iskolai évben alkalmat adnak arra, hogy a fontos kultúrmissziót teljesítő polg. leányiskola még ez évben teljes betetőzést nyert.

— **Jó példa.** Zsombor községből írják, hogy ott az annyira ohajtott és várt olvasó-egyesület 75 taggal, 1 koronás évi tagsági díj fizetése mellett megalakult. Ezzel kapcsolatosan gyűmölcsfa-tenyésztő társulat is létesült. A tisztviselői karba megválasztották elnöknek Polgár András, alelnöknek Máthé Mózes hatóságai erdő-ört, jegyzőnek Osváth Miklós kántor-tanítót, pénztárnoknak Polgár Jánost, könyvtárnoknak Rigó Györgyöt, ellenőröknek Rigó Jánost és Matyas András. Gyűmölcsfa-tenyésztési munkavezetőnek Osváth Miklós és Máthé Mózes választattak meg. Feltétlen elismerés illeti a kezdeményezőit, ugy a derek zomboriakat, kik megértvén a kor intó szavát, ilyen szép czélokra társultak. Azon nemes tett pedig, hogy Polgár András elnök 10 frtot adományozott az egyletnek, valóban meglepetés-szerű faluhelyen. Ehhez sorakozik azonban Zsombor község képviselőtestülete, mely például szoltszolgálati határozatában kimondotta, hogy őt kataszteri hold terület tizenöt évig gyűmölcsfa-tenyésztésre, ezen kívül az olvasó-kör helyiségét ingyen átengedi és a kertészethez szükséges eszközöket a község pénztárából beszerezheti. A köz javára történt eme dícséretes határozatot örömmel jegyezzük a derek előjáróság és képviselt javára s ohajtuk, hogy ugy az olvasó-egylet, mint a gyűmölcsfa-tenyésztés állandó legyen! A munkalkodás ez év őszén már kezdetét veszi.

— **Emlékei az agyagfalvi réten!** Az agyagfalvi réten felállítandó székely emlék javára a csikszépvízi görög kath. lelkész Gergely György 604. sz. gyűjtő-ívén 3 frt 45 krt adakoztak. Fogadja a nemesen gondolkozó lelkész hazafias adományairi a végrehajtó bizottság hála! Köszönet. Székely-Udvarhelyt, 1899. szept. 23-án. Ferenczi János, végreh. b. pénztáros.

— **A szegedi sorsjegyek** huzása még mult hó 10-én megtörtént. Vármegyénkben igen sokan vettek sorsjegyet és a kibuzott számok iránt érdeklődnek. Mai napig azonban a huzás eredményéről nem értesülhettek, mivel azt sem a lapokban, sem külön értesítéssel a nagy közönséggel nem közölték. Pedig a sorsjegy szerint: „A huzás napjától számított 4 héten belül fel nem vett nyeremények elvesznek.” Ezt a közönség érdekében, az illetékes körök figyelmébe ajánljuk.

HIVATALOS RÉSZ.

Udvarhelyvármegye főispánja. Szám. 388—899. főispáni. Pályázati hirdetés. A kormányzatomra bízott Udvarhelyvármegye törvényhatóságánál az alispáni állás nyugdíjazás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek, s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtnak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 1. és 2. §-ában előirt minősítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt ké-

Gyümölcs-szállításhoz alkalmas üres faládák, bordók és kasok bármely nagyságban kaphatók GÁL JANOS fűszerkereskedésében Sz.-Udvarhelyt.

Vényüket hozzám folyó évi október hó 5-ig bezárólag adják be. Az alispáni állás javadalma 2200 frt fizetés, 400 frt lakber és 400 frt utazási átalány. Székely-Udvarhelyen, 1899. szept. 18-án. Hollák Arthur, s. k., főispán. Sz. 17565—899. alisp.

Sz. 18043—899. Sz.-Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjárásnak. Azonnali közhírré tétel végett értesitem, hogy Zetelaka községében a takonykór a lovak között megszűnve, a községi zárlat feloldatott azon kikötéssel, hogy a község loállománya a városi forgalomból ez évi október hó 19-ig kizárva maradjon. Székely-Udvarhelyen, 1899. évi szept. hó 26-án. Alispán nyugdíjban: Gr. Lázár Adám, főjegyző.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 17570—99. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjárásának. Közhírré tétel végett értesitem, hogy a Szent-Lelek, Farezád, Bogárfalva, Zombor, Kadács, Felső-Sofalva községek szarvasmarha állományában járványosan uraltott ragadós száj- és körömfájás; Udvarhely város és H.-Szt-Peter község bival állományában — bival-vész; Homoród-Oklánd, H.-Almás, Dálya, Maros-Tordavármegyében Vajda-Szent-Iván és Kis-Küküllővármegyében Szász-Örményes, Mikeszása és Somogyon községek sertés állományában — sertésvész megszűnve, a nevezett községek a vonatkozó zárlatok alól feloldattak.

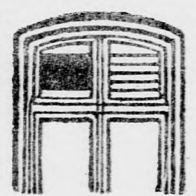
Ellenben Muzsna község bival-állományában a bival-vész; Szent-Erzsébet község sertés állományában a sertés-orbáncz; Kis-Küküllővármegyében Balázstelke községben a sertésvész fellepett és a nevezett községekre a vonatkozó zárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhely, 1899. szept. 20. án. Alispán helyett: Gróf Lázár Adám, főjegyző.

HIRDETÉSEK.

Iskolai hegedűk

3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 és 10 forintért teljesen felszerelve kaphatók, valamint az összes iskolai és zenekari hangszerek, ugyisint harmoniumok és zongorák a legjutányosabb árakon megrendelhetők a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajz-szer kereskedése) Székely-Udvarhelyt.

A helyi és vidéki

épitkező		közönséget
ez uton van szerencsém értesíteni, hogy mindenféle üvege-		zéseket a legjutányosabb árak mellett elvállalok.

A munkálatoknak **pontos és gyors** kiviteléről kezeskedem vállalom, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönségesebb üvegtáblám is csehországi sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

A nagyérdemű közönség szives megrendelését kérve, vagyok teljes tisztelettel

Szentpétery Gergely,
Székely-Udvarhelyt.

Üzlethelyiségem Szombatfalvi-utczában, a vasút mellett.

Papp és Tamás
férfi-szabók
Székely-Udvarhelyt.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni a n. é. közönséget, hogy eddig is igyekezve m. t. megrendelőinket jó és csinos ruhával kiszolgálni, most a **budapesti első nyilvános szabásati szakiskolában a legújabb és legdivatosabb szabást sikeresen tanulmányozva**, azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy bármilyen ruhadarabot a legizlesebb kivitelben pontosan és gyorsan elkészíthetünk.

A n. é. közönség pártfogásába ajánlván magunkat, vagyunk

kész szolgálattal:
Papp és Tamás,
férfi-szabók.

1—3

Ürmös bor.

Özv. Pálffy Ferenczné városudvarhelyi szőlőjéből 5—6 vedres hordókban ürmös bor — 6-horral feltöltve kapható. Venni szándékozók értekezhetnek e hó 10-ig Pálffy Ferenczné Kossuth-utczai lakásán vagy Solymossy János gyógyszerüzében Székely-Udvarhelyt. Egy 6 vedres hordó bor ára 20 frt, hordóval együtt.

IRJUNK

Müller-féle tentával.

TÁMOGASSUK

A MAGYAR IPART!

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta meghibázó, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmazatik küszvényél, osztnál, tagszagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyaktorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegeként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Koncz Armin gyógytáraban.

Sz. 12741—899. szb.

Árverezési hirdetemény.

A lokodi közbirtokosság tulajdonat képező 19580 frtra becsült luczfenyő erdő eladása az első árverésen nem sikerülvén — a második árverésre határidőül ez évi október 4-ike d. e. 10 óráját tűzöm ki Lokod község házához.

Kikáltási ár 19580 frt. Bánatpénzül ennek 10 százaléka teendő.

Homoród-Oklándon, 1899. szeptember 8-án

2—3

Benedek Imre,
főszolgabíró.

Sz. 14975—899. szb.

Árlejtési hirdetemény.

Alóhlt főszolgabíró részéről ezennel közhírré tetetik, hogy 14023|899. szám alatt kiadott árlejtési hirdetemény alapján megtartott versenytárgyalás eredménytelenül maradt.

Ennélfogva, a szolokma—küsmödi viczinális ut 3—4 km. szakaszán Szolokma végében ujonan épitendő kőáteresz 126 frt 77 kr. Rugonfalva—kiskedei viczinális közuton 3—4 km. szakaszán levő áteresz újraépitése 100 frt 27 kr. Rugonfalva—nagykedei viczinális közut 3—4 km. szakaszán levő áteresz ujjáépitése 129 frt 71 kr.

A kobátfalva—martonosi viczinális közut 4—5 km. szakaszán (martonosi hegyen) levő áteresz ujjáépitése 111 frt 21 kr, tarcsafalva—csehétfalvi viczinális közuton 3—4 km. szakaszán Csehétfalva szélén) épitendő új kőáteresz 109 frt 8 kr. Az etéd—siklodi viczinális közut 3—4 km. szakaszán (Küsmöd község végén) ujonan épitendő fedköves áteresz épitése 108 frt 8 kr kikáltási ár mellett és 5 százalék bánatpénz előleges lefizetése mellett a főszolgabírói irodában **1899. évi október hó 15-én d. e. 10 órakor** árlejtés utján esetleg szabad kezből vállalatba fog adatni.

Felhivatnak versenyezni ohajtók, hogy a fentirt időig zárt ajánlataikat hozzám adják be, mivel az elkésletten érkezők figyelembe nem vétetnek.

A szóban forgó műszaki műveletek hivatalomnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Székely-Keresztur, 1899. szeptember 7-én.

Gálffy Kálmán, főszolgabíró.